

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac ex probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniæ Agrippinæ, 1707

Q. 113. Quid notandum sit circa varias condiciones & clausulas
fundationum.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42600

hoc communem usum totius orbis, quia ætas probatur per testimonium baptismi, etiam secundum plures decisiones Rotæ, quas refert. Nihilominus alii cum *Sanch.* in Conf. l. 7. c. 1. d. 33. n. 8. dicunt etiam in ordine ad spiritualia numerari posse à die nativitatis, sic enim Judæus quinquagenarius, si heri sit conversus & baptizatus, utique hodie est capax consuræ, & cras beneficii, quantum ad ætatem, quod autem petatur testimonium baptismi ad probandam ætatem, inde est, quia ex illo possumus circiter conijcere de nativitate, aut saltem numerando à baptismo habemus tempus ætatis sufficiens.

§ XIV. Episcopus, per se loquendo, nequidem ad unum diem potest dispensare in hac ætate, etiam si beneficium sit simplex nec requirens ullum Ordinem, *Laym. Az. Less. Garc. Barb.* de Off. Paroch. c. 2. n. 6. *Castrop.* n. 20. *Lewr.* q. 217. & 228. Possunt tamen per speciale privilegium aliqui Episcopi dispensare infra annum, id est, pro anno, minus uno die, pro suscipiendis Ordinibus, sed sic dispensatus non est capax beneficii curati, nisi etiam attigerit annum 25., quamvis anno 24. incepto ordinatus esset sacerdos, uti dictum est n. 795., docentque *Corr.* l. 3. c. 7. n. 5. & alii passim cum *Lewr.* q. 217. n. 3. An autem dispensatus in ætate ad Sacerdotium, sit capax beneficii sacerdotalis, dicitur n. 822.

Q. 113. Quid notandum sit circa varias conditiones & clausulas foundationum. R. Seqq. 808

§ I. Fundator potest in limine foundationis addere condiciones etiam contrarias juri communi, quæ tamen, ut obligent, admitti debent ab Episcopo, *Inn. Felin. Abb. Lamb. Lott. Pias.* p. 2. c. 3. a. 5. n. 5. *Luca* de benef. d. 61. n. 2. *Lewr.* p. 1. q. 28. Et si ab Episcopo admittæ sint, obligent, *Luca* de Canon d. 36. n. 6. de Jure patr. d. 45. n. 10. & d. 70. n. 13. Non

debent tamen esse nimis difficiles, nec turpes, nec contra finem seu substantiam beneficii, nec contra jus naturale vel divinum, juri autem humano derogatur ex concessione Ecclesie, *Lamb Lott. Leur.* q. 29. & 30. Sic apponi potest in fundatione, ut quis presentari possit ad beneficium necdum vacans, *Rota, Corr. Leur.* p. 2. q. 99. n. 5. Item ut liceat per annum, abesse ultra tres menses, *Corr. l. 2. c. 14. n. 46.* Item ut instituens in beneficio sit, non Episcopus, sed alia persona Ecclesiastica, uti dictum est n. 361. Item ut laicus ad tempus habeat beneficium, secundum dicta n. 274. Item ut Clericus septem annorum habeat beneficium, nec obligetur ad Horas ante 11., secundum dicenda n. 1198. Item ut quis hoc beneficium retinere possit cum alio etiam impossibile, uti dicetur n. 905. Item ut habens tantum 14. annos obtineat beneficium sacerdotale, faciatque Missas celebrari per alium, *Lott. Leur.* q. 160. n. 1. Item ut si deficient proventus, onera, etiam Missarum, reduci possint ab Episcopo, uti habet S. Congreg. apud *Gob. in Exp. T. 3. n. 536.* Non obstantibus illis, quae dicemus n. 854. An autem admitti possit fundatio patronatus Ecclesiastici excludens Papam ab alternativa, videri possunt dicta n. 514. Notant autem *Luca, Corr. & alii cum Leur.* n. 2. nunc post *Trid.* requiri, ut in limine fundationis fiat specialis mentio de tali exorbitante conditione. Quod si fundator aliud non expresserit, censetur voluisse conformare se juri communi, *Fagn. in Cap. ut Abbatibus, de etat. & qualit. ordin.* n. 98.

309

§. II. Illicitum est dare bona sua Ecclesie, cum pacto, ut dans illa retineat pro prae-benda, & in Canonicum admittatur, quia est emptio rei spiritualis pro pretio, adeoque simonia juris naturae, secundum dicta l. 3. p. 1. n. 86.; potest tamen quis bona dari

date & eam gratiam petere: Et ita refert *Lugo* in Resp. mor. l. 5. d. 15. n. 10. acceptatos esse annuos redditus 300. aureorum oblatos ab eo, qui petebat Episcopatum titularem nullos fructus afferentem, non quòd illis retribus emeretur Episcopatus, sed ut esset conditio ad justificandam causam erigendi & ei conferendi Episcopatum, sic enim fiebat dignior gratiâ, sicuti laico fundanti beneficium datur jus patronatus, quo reddit se dignum per foundationem beneficii: Item sicuti multæ indulgentiæ vel dispensationes conceduntur sub conditione dandi eleemosynam vel aliquid ad pium opus, quæ datio complet causam dandi, reddendo dantem dignum tali gratiâ.

§. III. Quamvis conditiones, quæ per statuta Capitulorum vel aliunde extrinsecè adveniunt beneficio, aut etiam per Canones præscribuntur, non videantur esse adeo substantiales, tamen conditio, quæ nititur voluntate fundatoris, omnino substantialis est, uti patet ex illis, quæ habet *Corr.* l. 2. c. 10. à n. 144. & c. 12. à n. 30., quia hic noluit alium esse capacem; hinc provisio aliter facta videtur invalida; sed dato esse validam, tamen si aliquis per foundationem in individuo determinatus excludatur, qui erat certò obtenturus beneficium, huic facta est injuria, & est obligatio reddendi beneficium, ac compensandi damna, quia per fraudem impeditus est à consecutione boni illius. Si autem nullus determinatè erat certò obtenturus, adhuc dimitti debet beneficium, ut conferatur secundùm legem foundationis, & restitutio facienda pauperibus vel piæ causæ. Quòd si habentes jus per foundationem resciant & non contradicant, censentur consentire. Si tamen conditio talis requisita esset ob majus bonum Ecclesiæ vel communitatis, uti si requiratur Doctoratus, tunc provisio facta non Doctori est invalida, licet

nullus Doctor contradicat, *Cened. Gutt. Gare.* p. 7
c. 15. à n. 11. *Castrop. T. 13. d. 4. p. 9. n. 4. Leur.* p. 1.
q. 762.

811 §. IV. Quid fieri debeat, quando fundatio requirit, ut providendus sit certo loco natus; Item ut sit civis certæ urbis; Item ut sit consanguineus; & an tunc conferri debeat proximiori, aut etiam conferri possit illegitimo, dictum est à n. 323. Quando autem fundatio dicit, ut aliquid fiat cum aut ex consilio, cum consensu, interventu, scientia, supplicatione alicujus, quid tunc fieri debeat, dictum est à n. 386.

812 §. V. Si fundatio dicat, assistat choro, ad hoc videtur teneri ex justitia, uti ex justitia tenetur legere Missas præscriptas, nempe ex vi contractus, *do, ut facias*, quem cum eo inivit fundator. Si autem fundatio dicat, ut in necessitate juvet Parochum, per necessitatem non videtur intelligi magnus concursus populi, sed tantum necessitas, quæ est, si Pastor sit æger vel absit aut aliter non possit ministrare Sacramenta, in tali autem concursu potest saltem cum aliis adjutoribus; & per accidens est nunc ita confluere populum: ita censuerunt duo viri docti à me interrogati. Denique si non adsit habens qualitatem à fundatione requisitam, potest quivis alius provideri, prout magis accedet ad mentem fundatoris secundum alias conditiones vel qualitates.

813 Q. 114. *An beneficiatus in Cathedrali vel Collegiata teneatur officia hebdomadaria aliasque functiones suo beneficio annexas per seipsum præstare in Ecclesia. R.* Affirmant *Zerol. Gare.* p. 3. c. 2. à n. 494. *Corr. l. 2. c. 14. n. 45.*, quia sic præcipit *Trid. de Ref. Sess. 22. c. 4. & Sess. 24. c. 12.* Ideoque dicunt multi peccare mortaliter, si in hoc notabiliter deficiat; sed non credo *Trid.* in tanto rigore esse ubique in usu,
cùm